

6.
SINIF

STÜDYO TÜRKÇE

Öğrenme Çıktısı Odaklı

- Ön Değerlendirme Çalışmaları
- Açık Uçlu Sorular
- Süreç Odaklı Değerlendirme
- Örnek Yazılı Senaryoları
- Dört Temel Dil Becerisi
- EDE Modeli'ne Uygun

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ'NE
UYGUN

Dinleme Metinleri

Akıllı Tahta
Uyumlu

turuncu

6. SINIF STÜDYO TÜRKÇE

6. SINIF STÜDYO TÜRKÇE

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ

1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu

DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No: 6 Malıköy, Temelli/
Ankara Tel: 0 312 640 16 23

ISBN: 978-605-5637-34-7

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041

MATBAA SERTİFİKA NO: 48083

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Sağlığınız bizim için önemli!

Bu kitap, heatset (kurutmalı) web makinede basılmıştır. Mürekkebinde kurşun, cıva, kadmiyum ve krom gibi ağır toksik metaller yer almamaktadır.

www.tudem.com

turuncu

İÇİNDEKİLER

1. TEMA: DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ

1. Metin: Türkçe

Hazırlık - Okurken	4
Okuma	6
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	7
Alıştırma - 1	8
Alıştırma - 2	10
Alıştırma - 3	12
Noktalama İşaretleri - 1	14
Yazım Kuralları - 1	15
Yazma	16
Dinleme - Konuşma	17
Açık Uçlu Sorular	18

2. Metin: Nuh Der Peygamber Demez

Hazırlık - Okurken	20
Okuma	22
Söz Varlığını Geliştirme	23
Çözümleme	24
Alıştırma - 1	26
Alıştırma - 2	28
Alıştırma - 3	30
Yazma	32
Dinleme - Konuşma	33
Süreç Odaklı Değerlendirme	34

2. TEMA: BAĞIMSIZLIK YOLU

1. Metin: Zor Yıllar

Hazırlık - Okurken	38
Okuma	40
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	42
Alıştırma - 1	44
Alıştırma - 2	46
Alıştırma - 3	48
Noktalama İşaretleri - 2	50
Yazım Kuralları - 2	51

Yazma	52
Dinleme - Konuşma	53
Açık Uçlu Sorular	54

2. Metin: Kurtuluşa Giden Yol

Hazırlık - Okurken	56
Okuma	58
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	60
Alıştırma - 1	62
Alıştırma - 2	64
Yazma	66
Dinleme - Konuşma	67
Süreç Odaklı Değerlendirme	68
1. Dönem 1. Yazılı Örnek Senaryoları	72

3. TEMA: FARKLI DÜNYALAR

1. Metin: Hep Birlikte

Hazırlık - Okurken	76
Okuma	78
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	80
Alıştırma - 1	82
Alıştırma - 2	84
Noktalama İşaretleri - 3	85
Yazım Kuralları - 3	86
Yazma	87
Dinleme - Konuşma	88
Açık Uçlu Sorular	90

2. Metin: Uçurtma Dostluğu

Hazırlık - Okurken	92
Okuma	94
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	96
Alıştırma - 1	98
Alıştırma - 2	100
Alıştırma - 3	102
Yazma	104
Dinleme - Konuşma	105

Süreç Odaklı Değerlendirme	106
1. Dönem 2. Yazılı Örnek Senaryoları	108

4. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

1. Metin: Karanfil Karantinada

Hazırlık - Okurken	116
Okuma	118
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	120
Alıştırma - 1	122
Alıştırma - 2	124
Alıştırma - 3	126
Noktalama İşaretleri - 4	128
Yazım Kuralları - 4	129
Yazma	130
Dinleme - Konuşma	131
Açık Uçlu Sorular	132

2. Metin: İnternetsiz Tatil

Hazırlık - Okurken	134
Okuma	136
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	138
Alıştırma - 1	140
Alıştırma - 2	142
Alıştırma - 3	144
Yazma	146
Dinleme - Konuşma	147
Süreç Odaklı Değerlendirme	148

5. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

1. Metin: Yapay Zekânın Yardımı

Hazırlık - Okurken	150
Okuma	152
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	154
Alıştırma - 1	156
Alıştırma - 2	158
Noktalama İşaretleri - 5	160
Yazım Kuralları - 5	161
Yazma	162
Dinleme - Konuşma	163
Açık Uçlu Sorular	164

2. Metin: Bilimin İzinde

Hazırlık - Okurken	166
Okuma	168
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	170
Alıştırma - 1	172
Alıştırma - 2	174
Alıştırma - 3	176
Yazma	178
Dinleme - Konuşma	179
Süreç Odaklı Değerlendirme	180
2. Dönem 1. Yazılı Örnek Senaryoları	182

6. TEMA: LİDER RUHLAR

1. Metin: Beynin Ustası: Mahmut Gazi Yaşargil

Hazırlık - Okurken	188
Okuma	190
Söz Varlığını Geliştirme	191
Çözümleme	192
Alıştırma - 1	194
Alıştırma - 2	196
Noktalama İşaretleri - 6	198
Yazım Kuralları - 6	199
Yazma	200
Dinleme - Konuşma	201
Açık Uçlu Sorular	202

2. Metin: Özgürlüğün Kalemî

Hazırlık - Okurken	204
Okuma	206
Söz Varlığını Geliştirme	207
Çözümleme	208
Alıştırma - 1	210
Alıştırma - 2	212
Alıştırma - 3	214
Yazma	216
Dinleme - Konuşma	217
Süreç Odaklı Değerlendirme	218
2. Dönem 2. Yazılı Örnek Senaryoları	220

TÜRKÇE

Hazırlık

Aşağıdaki soruları metni okumadan önce cevaplayın.

1. Dilin doğru kullanımı neden önemlidir? Kısaca açıklayın.

.....

.....

2. Bildiğiniz bilmecelerden iki tanesini cevapları ile yazın.

1

.....

.....

Cevap:

2

.....

.....

Cevap:

3. Masal, tekerleme, ninni, bilmece gibi türlerin dilimiz için önemi nedir?

.....

.....

4. Görsellerde verilen karakterlerin kim olduklarını ve kültürümüzde hangi özellikleri ile bilindiklerini yazın.

..... ile

.....

.....

.....

.....

.....

Okurken

Metni okurken soru numarasının olduğu yere geldiğinizde okumaya ara vererek aşağıdaki soruları cevaplayın.

1 Şiirde sözü edilen “Veysel” kim olabilir? Tahmininizi yazın.

.....

.....

2 “Uzar Türkçenin uzun ömrü” dizesi ile şair ne anlatmak istemiş olabilir?

.....

.....

3 Sizce Türkçe unutulursa ne olur?

.....

.....

TÜRKÇE

Özenle söylemezsem sözcükleri
 okunmaz bir daha kuş dilinde
 masallar ve çocukların gözleri
 kımıldamaz gülen yüzü dağların
 bereketi diner harflerin
 Veysel'in gönül gözüyle söylediği **1**
 dilimdeki kara toprağın
 dilimde kuş yuvaları
 dilimde özlemi turnaların

Özenle söylersem sözcükleri
 bir lokma ekmeği de bölüşürüm
 bir tas su verirken bir hastaya
 uzar Türkçenin uzun ömrü **2**
 gürül gürül pınar başlarında
 Karacaoğlan'ın yana yana söylediği
 Özenle söylemezsem sözcükleri
 balı kesilir kovanların
 durur arı saati Türkçenin
 üşür yaz bahçeleri
 üzümleri dökülür salkımların
 Hacıvat'ın Karagöz'e söylediği
 iki gözüm
 gözbebeğim
 gözümün nuru

Özenle söylersem sözcükleri
 bir çocuğun sınıfa sorduğu
 sakallı dedeler, narı bol bilmeceler
 söylendikçe portakal kokan tekerlemeler
 unutulmaz uzun kış gecelerinde
 Unutulursa Türkçe ve bunca oyun **3**
 mahallemizden geçmez bir daha
 gülmeceler ve Nasreddin Hoca
 işgal altındadır artık Türkçe

Ertuğrul Deveci
Büyüyor Muyum Ne, Tudem Yayınları

Hatırlatma

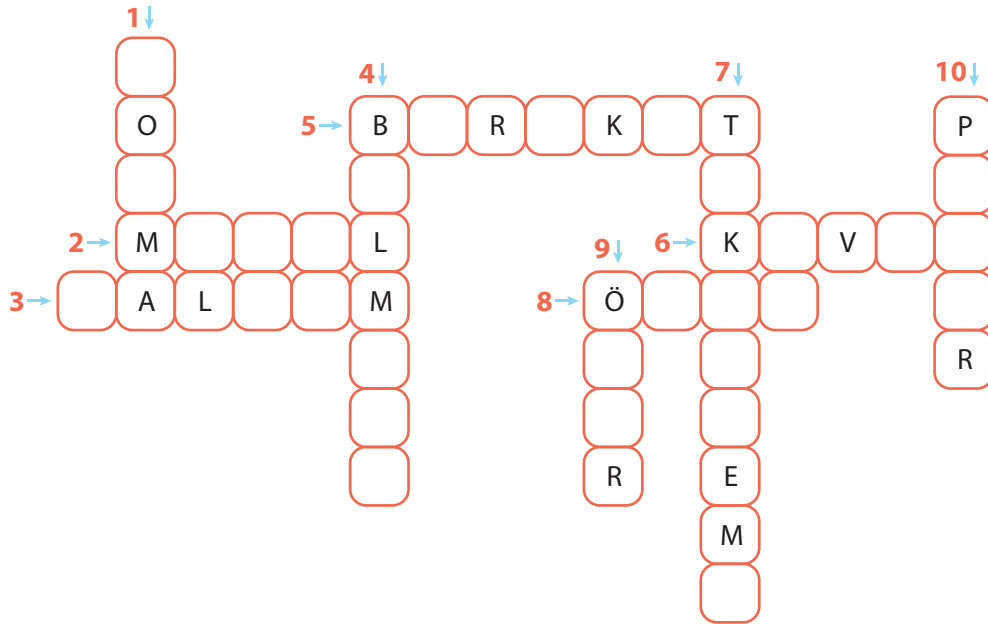
Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan ve anlam derinliği olan edebî anlatım biçimine **şiir** denir.

Söz Varlığını Geliştirme

Açıklaması verilen sözcükleri, bulmacadaki numaralanmış yerlere yazın.

1. Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası
2. Genellikle sözlü yaşayan; insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür
3. Üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan meyve
4. Bir şeyin adını anmadan niteliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmayı dinleyene veya okuyana bırakan oyun
5. Alışıldan veya beklenilenden fazla olma durumu
6. Çoğunlukla toprak veya tahtadan yapılan arı barınağı
7. Birbiriyle uyumlu hazır söz kalıbı
8. Gösterilen çaba; itina, ihtimam
9. Yaşam
10. Yerden kaynayarak çıkan su

Çözümleme

1. Şiire göre sözcükler özenle söylenmezse ne olur?

2. Şiirde hangi şairlerin adı geçmektedir? Bu şairler hakkında neler biliyorsunuz?

3. Şiirde Hacivat'ın Karagöz'e hangi sözcüklerle hitap ettiği belirtilmiştir?

Alıştırma - 1

A Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamıyla kullanıldığını işaretleyin.

1

- ☐ Takım, uzun süren çalışmalarının sonucunda şampiyon oldu.
- ☐ Meslek, davranış, durum vb. yönlerden birbirine uyan kimselerin oluşturduğu topluluk.
- ☐ Birlikte oynayan, kazanmak için birlikte çalışan sporcu topluluğu.

2

- ☐ Ödevini yapmayınca ceza almış, bahçeye çıkamıyor bu yüzden.
- ☐ Zararlı, tehlikeli bir şeye uğramak.
- ☐ Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak.

3

- ☐ Küçükken oturduğumuz evdeki karşı komşumuzun adını sonunda buldum.
- ☐ Hatırlamak.
- ☐ Seçmek.

4

- ☐ Yağan kar tutsun da akşama kar topu oynarız.
- ☐ Beklenen sonucu vermek.
- ☐ Kırağı, çığ vb. bir yüzeyde kalmak.

5

- ☐ Kadın, çocuğu öz evladi gibi bakıp büyütmüş.
- ☐ Kan bağı ile bağlı olan, üvey olmayan.
- ☐ İçine saflığını bozacak hiçbir şey karışmamış olan, saf, arı.

6

- ☐ Bu işi önümüzdeki haftaya kadar yetiştireceğiz.
- ☐ Aceleyle ulaştırmak.
- ☐ Vaktinde hazır olmasını sağlamak, bitirmek.

7

- ☐ Kış için tarhana, turşu ve konserve hazırlamış, bize de onlardan verecekmış.
- ☐ Önlem almak, sağlamak.
- ☐ Önceden düzenlemek.

8

- ☐ Yolun kenarındaki eski bina hâlâ duruyor mu?
- ☐ Hareketsiz durumda olmak.
- ☐ Varlığını sürdürmek.

B Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda mı, mecaz anlamda mı kullanıldığını boşluklara yazın.

1. Odanın içinde bir uçtan bir uca sabırsızca yürüyüp duruyordu. →
2. Kerem'i kimin doldurduğunu biliyor musun? →
3. Verdiğim işi bitirmesi için ona yeteri kadar süre tanıdım. →
4. İyi ki buraya geldin de ortamı renklendirdin. →
5. Evin arkasından dolaşırsak bahçeyi de görebilirsiniz. →
6. Odayı şöyle bir taradı, hiçbir şey söylemeden odadan çıktı. →
7. Batı dünyası, keşfedilen yeni gezegenle yakından ilgilendi. →
8. İnce bir hareketle karşısındakine öncelik tanıdı. →
9. Ne güzel barışmışlardı, ortalığı kim kariştirdi? →
10. Saçları dolaşmış, onları ıslatarak taradı. →

C Aşağıdaki sözcüklerin Türkçe karşılıklarını boşluklara yazın.

Yabancı Sözcük	Türkçe Karşılığı
Kaos	
Limit	
Antipatik	
Spontane	
Ekstra	
Hit	

Yabancı Sözcük	Türkçe Karşılığı
Dizayn	
Jeoloji	
Penaltı	
Full	
Hard Disc	
Exit	

Alıştırma - 2

A Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını boşluklara yazın. Cümlelerde bu sözcüklerin yerine eş anlamlılarının kullanılıp kullanılmayacağını işaretleyin.

Cümleler	Eş Anlamlısı	Yerine Kullanılır	Yerine Kullanılmaz
1. Böyle önemsiz <u>meselelerle</u> meşgul olmayın.		☐	☐
2. Genci, <u>yaşlısı</u> herkes tek yürek oldu.		☐	☐
3. Az <u>evvel</u> telefon etti arkadaşına.		☐	☐
4. Sonunda <u>aklı</u> başına gelmiş anlaşılan.		☐	☐
5. O, <u>kara</u> gün dostudur, hep yanımızda olur.		☐	☐
6. Bütün <u>uyarılarımıza</u> rağmen burnunun dikine gidiyor.		☐	☐
7. Balıkçı, " <u>Derya</u> kususunu bunlar!" diye bağıyor.		☐	☐
8. Konuşmacı, <u>müsaade</u> isteyerek dışarı çıktı.		☐	☐
9. Gurbete gidince bu <u>hissi</u> daha iyi anladım.		☐	☐
10. Boksör, onca darbeye rağmen bana mısın <u>demedi</u> .		☐	☐
11. <u>Durumu</u> bilmesine karşın beni arayıp sormadı.		☐	☐
12. Okuldan geldiğinden beri televizyon <u>izliyor</u> .		☐	☐
13. Depreme karşı gereken <u>tedbirler</u> alınmalıdır.		☐	☐
14. Elindeki taşı denize doğru <u>attı</u> .		☐	☐
15. <u>Kolay</u> gelsin diyerek geçti yanımızdan.		☐	☐

B Aşağıda harfleri karışık olarak verilen sözcükleri bulun. Bu sözcüklerin zıt anlamlılarını bularak cümlede kullanın.

1

İYNE

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

2

CUZU

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

3

IZARLAR

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

4

KAPRAL

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

5

FİHAF

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

6

İGZİL

Sözcük

Zıt Anlamlısı

Cümle:

Alıştırma - 3

A Tabloda “ağız” sözcüğünün Güncel Türkçe Sözlük’teki bazı anlamları verilmiştir. Tablodaki boş satırlara, bu sözcüğün verilen anlamlara uygun kullanıldığı cümleler yazın.

	ANLAM	CÜMLE
1.	Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı	
2.	Koy, körfez, liman vb. yerlerin açık taraf	
3.	Giriş yeri	
4.	Belli yerleşim bölgelerine özgü, yazı dili hâline gelmemiş dil; diyalekt	

B Aşağıda Mustafa Kemal Atatürk’ün sözleri yer almaktadır. Bu sözlerdeki bazı sözcükler, dilimize yabancı dillerden alıntılanmıştır. Bu sözcüklerin Türkçe karşılıklarını boşluklara yazın.

1. "Ey Türk gençliği! Birinci vazifen Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir."

İstiklal →

Muhafaza →

Müdafaa →

Vazife →

2. "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

Naçiz →

İlelebet →

Payidar →

C Verilen şekillerde sözcükler, ortada belirtilen özelliğe uygun olacak şekilde yazılmalıdır. şekillerdeki kutucukları, ortadaki özelliğe uygun sözcüklerle örnekteki gibi tamamlayın.

Ev- Hane	Dost- Düşman	Zıt Anlamlı	Aynı- Farklı	Arı
Eş Anlamlı	Bayat- Taze	Eş Sesli	Yüz	Çay
Kibar- Nazik	Görev- Vazife	Evet-	Kısa-	
Öykü-	Zıt Anlamlı	Soyut-	Eş Sesli	
Güz-	Tür-	Soru-	Geri-	
Yel-	Düz-	Eş Sesli		
Ak-	Güven-	Sol-	Aydınlık-	
Cevap-	Zıt Anlamlı	Açık-	Eş Sesli	
İtibar-	Lisan-			

Noktalama İşaretleri - 1

A Aşağıdaki cümlelerde virgölün doğru mu, yanlış mı kullanıldığını işaretleyin.

Cümleler	Doğru	Yanlış
1. Masasındaki yazıları düzenledi, hepsini dosyanın içine koydu.	☐	☐
2. Aynur teyzenin kızı benimle aynı okulda, ama farklı sınıftaydı.	☐	☐
3. Yaşadığımız beldenin, yazları kışları kadar sakın değildir.	☐	☐
4. Bu, evin en geniş odasıydı ama yine de eşyaları sığdıramadık.	☐	☐
5. Sonraki dersimizde bu konuyu tekrar edeceğiz, dedi öğretmenleri.	☐	☐
6. Cemre düğmesine, bastı ve bilgisayarın açılmasını bekledi.	☐	☐
7. Evet, söylediğin tüm sözler içtenlikle katılıyorum.	☐	☐
8. Doktor soğuk algınlığına karşı, dinlenmesini önerdi.	☐	☐

B Aşağıdaki metinlerde yay ayrıca belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getirin.

1

Yağmur ormanlarında pek çok büyük ağaç bir arada büyür() Bunların geniş() daima yeşil kalan yaprakları ve birbirlerine neredeyse dokunan dalları vardır() Ormanın üzerini örten yapraktan bir çatı oluştururlar() Yağmur ormanlarında hemen hemen her gün yağmur yağar. Bitki örtüsü o kadar yoğundur ki bir yağmur damlasının yere düşmesi on dakika alabilir() Dünya üzerinde bilinen hayvan ve bitki türlerinin dörtte üçü burada yaşar. Bunlar arasında iri ve tüylü örümcekler() parlak renkli kurbağalar ve benekli orman kedileri vardır.

2

Dünyamızın kaç yaşında olduğunu hiç merak ettiniz mi() 19() yüzyıldan önce Dünya ve onun tarihi ile ilgili kuramların çoğu() dinî metinlere dayanıyordu() Fakat insanlar yavaş yavaş Dünya()nın dinî metinlerde söz edilenden daha yaşlı olduğuna dair kanıtlar bulmaya başladılar() Bazı kaya katmanlarının diğerlerinden daha yaşlı olduğunu gördüler() Fosillerden elde edilen kanıtlar da soyu tükenen birçok bitki ve hayvan türünü gözler önüne serdi() yanardağlar ve depremler ise yer kabuğunun altında değiştiğini gösterdi.

3

Bundan yaklaşık bir ay önce() bilimsel konuları işleyen bir kitapta ()Amber Taşının Oluşumu() adında bir yazı okumuştum() Okuduğumdan öyle etkilenmişim ki bazı geceler rüyamda() yazıda anlatıldığı gibi bir çam ağacından akarak önüne çıkan tüm canlıları içinde hapseden yapışkan reçineyi görüyordum. Genellikle çam ağaçlarının gövdesinden çıkan reçinenin saydamlığında yemeğini yerken hapsolan bir karıncayı() tam uçmak üzere kanatlarını açmışken havalanamadan reçineye bulanmış kekebeği görüyordum.

Yazım Kuralları - 1

A Aşağıdaki cümlelerde "de"nin doğru mu, yanlış mı yazıldığını işaretleyin.

Cümleler	Doğru	Yanlış
1. Ünlü oyuncunun gençlik fotoğraflarını eski bir dergide görmüştüm.	☐	☐
2. Biz de kimin geldiğini anlayamamıştık, telaşımızın nedeni buydu.	☐	☐
3. Yarında kütüphaneye gideceğiz çünkü aradığımız kitapları bulamadık.	☐	☐
4. O elbiseyi de ilk defa bu mağazada görmüştüm, keşke o zaman alsaydım.	☐	☐
5. Onca yolu hızlı hızlı yürüdük diye çok yoruldukda biraz oturduk.	☐	☐
6. "Bende sizinle tiyatroya gitmek istiyorum." diye ağlamaya başladı çocuk	☐	☐
7. Zehra, karşı daire de oturan ailenin küçük kızı, okulu bitirmiş bu sene.	☐	☐
8. Sen de onlarla birlikte gitseydin diye çıkıştı kendisine laf edenlere.	☐	☐
9. Çok sevdiğim yazarın son okuduğum kitabı da diğerleri gibi çok sürükleyiciydi.	☐	☐
10. Hırsız merdivenlerden kaçarken kapıcıda görmüş ama yakalayamamış.	☐	☐

B Aşağıdaki cümlelerde boşluklara getirilecek "ki"nin ayrı mı, bitişik mi yazılması gerektiğini işaretleyin.

Cümleler	Ayrı	Bitişik
1. Onu görünce o kadar çok heyecanlandım konuşamadım.	☐	☐
2. Sanıyorum bu kitapları daha önce okumuştunuz.	☐	☐
3. "Yarın törene tüm öğrenciler katılacak." dedi müdür.	☐	☐
4. Kardeşimin senin yaptığın maketten daha güzel olmuş.	☐	☐
5. Öğretmenimiz o kadar çok üzüldü gözyaşlarını tutamadı.	☐	☐
6. Dergide resimlere bakıyordu telefonla konuşurken.	☐	☐
7. Dolapta yemeğe ne oldu da yeni yemek yapıyorsun?	☐	☐
8. Demek o da beni yanlış anlamış, onunla hemen konuşmalıyım.	☐	☐
9. Elde verilere dayanarak söylüyorum bütün bunları.	☐	☐
10. Oysa kimse böyle olsun istememişti ama artık çok geçti.	☐	☐